

«РАССМОТРЕНО»

Руководитель ШМО

 /Минубаева М.Н./
Протокол №1 от «27» августа 2022 г.

«СОГЛАСОВАНО»

Зам. директора по УР

 /Зиганшина М.И./
«29» августа 2022 г.

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор МБОУ «Лашманская СОШ»

 /Нуртдинов Н.Р./
Приказ № 25 от «31» августа 2022 г.

АДАПТИРОВАННАЯ РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по учебному предмету «Родной татарский язык и литературное чтение на родном «татарском» языке»

на уровень основного общего образования (5-9 классы)

учителя I квалификационной категории

МБОУ «Лашманская СОШ»

Черемшанского муниципального района Республики Татарстан

Абунагимовой Галии Салихзяновны

Пояснительная записка

Основные документы, используемые при составлении рабочей программы:

- Закон «Об образовании в Российской Федерации» № 273-ФЗ от 29.12.2012;
- Федеральный государственный образовательный стандарт образования обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями), утвержденный приказом Минобрнауки России от 19.12.2014 № 1599;
- Федеральный перечень учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования (рег. 14.09.2020 № 59808);
- Закон Республики Татарстан от 22.07.2013 № 68-ЗРТ (ред. от 23.07.2014) «Об образовании»;
- Примерная адаптированная основная общеобразовательная программа для обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями), программа одобрена решением ФУМО по ОО (протокол от 22.12.2015 № 4/15);
- Основная образовательная программа основного общего образования МБОУ «Лашманская СОШ» на 2022-2023 г.;
- Учебный план МБОУ «Лашманская СОШ» на 2022-2023 г. (утв. приказом № 2 от 31.08.2022);
- Положение о рабочей программе принятой на заседании педагогического совета МБОУ «Лашманская СОШ» (протокол №1 от 29.08.2022 и утвержденного директором школы приказ № 25 от 31.08.2022)
- Программа на основе примерная рабочая программа «Татарский язык и татарская литература (неродной)
- для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке .Предметная линия учебников

под редакцией Р.З.Хайдарова 5-9 классы .Казань .Просвещение .2009 год.

I.I Программа түбәндәге дәүләт документларына нигезләнеп язылды:

Татар теле Коррекцион мәктәпләрдә физик һәм акыл ягыннан зәгыйфь балаларны татар теленә өйрәтү гадиләштерелгән практик характерда алып барыла. Бу чорда билгеле бер система һәм эзлекле күчмеллек булырга тиеш. Татар телен өйрәтүдә иң мөһим бурычлар:

1. Грамоталы язарга өйрәтү.
2. Үз фикереңне дөрес итеп әйтә һәм яза белергә өйрәтү.
3. Сөйләм телен үстерү.
4. Балаларның гомуми үсешен булдыру.
5. Укучыларның тирә-яктагы чынбарлык белән танышулары, күзәтүләре нигезендә аларда чынбарлык турында элементар, дөрес фикерләү формалаштыру.
6. Өйрәнелә торган материалны анализлау, чагыштыру, гомумиләштерү.
7. Балаларда эш сөючәнлек һәм мөстәкыйльлек тәрбияләү.

Төп максат булып укучыларның сөйләм телен һәм фикерләү сәләтен төзекләндерү тора. Балалар тактадан, китаптан дөрес итеп күчереп язу күнекмәләрен, диктантлар язарга, язганны тикшерә һәм ялгышларны төзәтә белергә тиешләр. Укучыларның барча төр язулары пөхтә, график анык, дөрес һәм матур булырга тиеш. Контроль эшләргә - контроль күчереп язу, контроль диктантлар (аңлатмалы, күрмә, ижади, сүзлек, һ.б.) керә. 3-4 сыйныфларда күчереп язу 5 нче -9 нчы сыйныфларда диктантлар язу таләп ителә. Ләкин һәрбер сыйныфта фикерләү сәләтенә карап, укучыларга шәхси биремнәр бирелә. Үтелгән кагыйдәләр буенча контроль диктантлар белән грамматик биремнәр дә бирелергә мөмкин. Укучыларны күнәгү һәм биремнәргә аңлап эшләргә өйрәтү бик мөһим. Логопедка йөрүче балаларга зур игътибар бирелергә тиеш (алар контроль диктант язудан азат ителмиләр, ләкин шәхси үсеш үзгәртеп карауларын истә тоту зарур).

Якынча язма эшләр күләме.

Сүзлек диктанты: IV нче сыйныф —1-5 сүз V сыйныф -5-6 сүз VI сыйныф -5-10 сүз VII сыйныф -10-15 сүз VIII сыйныф - 15-20 сүз IX сыйныф - 20-25 сүз
Контроль диктант: IV сыйн. - күчереп язу (30 сүз) V сыйн. - 30-35 сүз VI сыйн. - 35-40 сүз VII сыйн. -40-45 сүз VIII сыйн. -45-50 сүз IX сыйн. -50-55 сүз

Контроль диктантларны бәяләү нормалары:

"5" орфографик һәм пунктуацион хата — 1/1,01, 0/2 булганда. "4" орфографик һәм пунктуацион хата — 2/3,1/2 булганда "3" орфографик һәм пунктуацион хата — 3/2, 3/3,4/3 булганда "2" орфографик һәм пунктуацион хата алдагы нормадан күбрәк булса. 1-2төзәтү яки 1 пунктуацион хата саналмый, үтелмәгән кагыйдәләр буенча жибәрелгән хата хатага саналмый. Диктантта 1 хатага саналу очраklары: 1. Хаталарны бер үк сүздә кабатлау. 2. Сүздә бер үк хәрефне ике тапкыр кабатлау. 3. Сүзне язып бетермәү. 4. Сүзне жөмлөдә ике тапкыр кабатлау. Уку Коррекция мәктәп балаларны һәрьяклап үстерүгә зур игътибар бирергә тиеш. Программаның: "Уку һәм сөйләм үстерү" булганда " Грамотага өйрәтү" өлешенең дауамы булып тора. Уку дәрәсләре аерым предмет булып 4 нче сыйныфтан керә баш- лый. 1-3 сыйныфларда сөйләм телен үстерүгә зур басым ясала. Балаларны дәрәс, аңлап, йөгәрек һәм сәнгатьле укырга өйрәтү бурыч булып тора. Аңлаешлы текстларны эчтән һәм кычкырып укырга өйрәнүгә зур игътибар бирелә. Текст эчтәлегенә эзлеклегенә, аңлашылган фикерләренә бәйләнешен аңларга күнектәрелә. Дәрәс уку күнекмәләренә зур игътибар ителә, чөнки акыл ягыннан зәгыйфь балаларга бу бик авыр бирелә. Сөйләм културасына таләпләр үсә бара. Укучылар 6 -9 нчы сыйныфларда текст эчтәлеген мөстәкыйль сөйләргә, аның планын төзәргә, шулай ук хикәядә чагыштырылган төп фикерне аңлай белергә тиеш. Шунның белән бергә, әсәрнең эчтәлеген тулысынча сөйләү, сайлап һәм кыскача сөйләү күнегүләре системалы рәвештә алып барыла. Иллюстрацияләр белән эшләү балаларның акыл эшчәнлеген үстерә һәм кимчелекләрен төзәтә. Бөтен эш төрләре сыйныфтан-сыйныфка катлауландырыла һәм укытучы ярдәмендә алып барыла.

6 нчы сыйныфы өчен татар теле һәм әдәбиятыннан календарь-тематик планнары

Программасының эчтәлегә

№	Бүлекләр һәм темалар	Сәгать саны	Коммуникатив максат
1	Белем бәйрәме. 1. Белем бәйрәме. 2. Бәйрәм белән котлыйм! 3. Исемнәрнең тартым б/н төрләнеше 4. Ш. Галиев “Онытылган” 5. Теркәгечләр жөмлөләр 6. Фигыльнең юклык формасы 7. Фигыльнең юклык формасы 8. “Белем бәйрәме” бүлеген кабатлау	8	Иптәшләргә бәйрәм белән котлый белү. Уку-язу әсбапларын сорый белү, тасвирлый белү Дежур укучы эшләрен тасвирлы белү. Эшнә башкаруын, нинди билге алуың турында хәбәр итә белү.
2	Ашханәдә. 1. Без ашханәдә ашыйбыз 2. Без татар халык ашларын яратабыз 3. Исем сүз төркеме 4. Б. Рәхмәтнең “Аш вакыты” әсәрендә лексик-гр.мат. 5. Кая? Кайда? Кайдан? Сорауларына җавап формасы 6. Х. Гардановның “Икмәк” әсәре 7. С. Баруздин “Тәлинкәне кем ваткан?” 8. “Ашханәдә” темасын кабатлау. 9. Контроль күчәрәп яз «Гөмбәләр» 10. Хаталар өстендә эш	10	Нинди ризык яратуың турында хәбәр итү. Аш вакытларын атый белү. Эшнә эшли башлау турында хәбәр итү Базарга баруың һәм нәрсә сатып алуың турында хәбәр итә белү. Җиләк-җимеш һәм яшелчеләрнең

3	Көзге уңыш 1. Уңыш бәйрәме 2. “Базарда” хикәясә 3. “Көзге уңыш” бүлеген кабатлау	3	төсләре, тәмнәре һәм башка билгеләре буенча тасвирлый белү
4	Без эти-әниләргә булышабыз 1. Боерык фигыль формасы 2. Г. Тукай “Безнең гаилә” 3. Минем гаиләм 4. Өлкәннәргә булышам 5. И. Әхтәм “Ана рәхмәте” хикәясә 6. “Без эти-әниләргә булышабыз” темасын кабатлау 7. Контроль күчереп язү 8. Хаталар өстендә эш	8	Шагыйрь Миңнуллин Р. Турында кыскача мәгълүмат бирә белү. Эш коралларын сорап ала һәм тәкъдим итә белү. Гаилә әгъзаларының шөгыльләретүсында әйтә һәм сорый белү. Гаиләнең ял көнен ничек үткәрүе турында хәбәр итү. Өлкәннәргә ярдәм итү турында хәбәр итү. Эшкә мөнәсәбәтенә карап кешеләргә бая бирә белү. Г.Тукай турында кыскача сөйли белү.
5	Туган якка кыш килде 1. «Кыш килде» темасына караган лексика 2. “Дуслар” хикәясә 3. “Дуслар” хикәясә 4. С. Урайский “Чыршы янында” 5. С. Урайский “Чыршы янында” 6. Контроль күчереп язү «Безнең якларда кышлаучы кошлар» 7. Хаталар өстендә эш.	7	Кыш ел фасылын тасвирлый белү. Нава торышын тасвирлый белү. Иптәшенә уенга чакыра белү. Бәйрәмнең башлану вакыты турында әйтә белү.
6	Шәһәрдә һәм авылда 1. Шәһәрдә темасына әңгәмә 2. “Дима шәһәрдә яши” хикәясә 3. Бәйлек сүзләр 4. -Чы/-че сүз ясагыч кушымчалары 5. “Шәһәрдә һәм авылда” темасын кабатлау	6	Татарстан шәһәрләренең исемнәрен атый белү. Үзгә кайда яшәгәнлеген турында әйтә белү. Авылыңны тасвирлай

7	6. “Шәһәрдә һәм авылда” темасын кабатлау Әдәпле төбе, матур гадәт. 1. В.Осеева” бер әби ич” 2. “Телефон” тексты 3. Ж.Дәрдемәнднең “Өч улы” хикәясә	3	белү. Әдәпләлелек кагыйдәләрен әйтә белү.
8	Татарстан –минем Ватаным 1. Татарстаным – минем Ватаным 2. “Татарстан шәһәрләре” 3. Б. Рәхмәт “Әби белән бабушка”	3	Үзеңнең Татарстанда яшәвең турында әйтә белү. Татарстан шәһәрләре, елгалары атамаларын атый белү Татарстан республикасы турында кыскача әйтә белү. Милләт исемнәрен дәрәс әйтә белү. Татарстанның символикасы турында хәбәр итә белү.
9	Яз килә, яз көлә! 1. Ел фасылы – яз 2. 8 март – эңиләр бәйрәме 3. “Эш үткәч үкенүдән файда юк” тексты 4. Канатлы дусларыбыз 5. “Яз килә, яз көлә! “ бүлеген кабатлау 6. Контроль күчереп язучу “Уйнагыз, гармуннар!” 7. Хаталар өстендә эш 8. Үткәннәргә кабатлау	8	Яз билгеләрен атый белү. Эңиләр бәйрәме турында хәбәр итә белү. Кышлаучы кошларны күчмә кошлардан аерып әйтә белү. Кошларның файдасы һәм кошларга нинди ярдәм күрсәтеп булуы турында сорауларга җавап бирә белү.
10	Кечкенә дусларыбыз 1. Алмашлыкның килеш б/н төрләнүе 2. М. Галләмова “Дуслар” 3. Ү. Саттаров “Уйныйсы килә” хикәясә 4. Эт һәм пәсиләрнең кешеләргә китергән файдасы 5. “Кечкенә дусларыбыз” темасын кабатлау	5	Эт һәм пәси кушаматларын танып белү. Үзеңнең этең яисә пәсинең турында сөйли белү. Эт һәм пәсиләрнең кешеләргә файдасы турында хәбәр итә белү. Тема буенча өйрәнелгән йорт хайваннарын сурәтләр белү. Жәйнә атый белү. Предметларны төсә, тәмә, зурлыгы

11	Күңелле жэй, ямьле жэй! 1. Ямьле жэй житте 2. Жиләк-жимеш яратам 3. “Төсләр” әкиятендәге лекс.-гр.материал 4. М.Гафуринаң “Жэйге эш вакыты” текстындагы лексик материал 5. Жэйге эшләр турында әңгәмә 6. Р.Фәйзуллинның «Жиләк кайда күп?» /лексика) 7. «Жиләк кайда күп?» (диалогик сөйләм) 8. Х.Халиковның “Витаминлы аш” текст-гы лексик мат. 9. Сабантуй текс-гы лексик мат. 10. Контроль күчереп язу “Туган ягымда” 11. Хаталар өстендә эш	11	Һәм башкалар буенча чагыштыра белү Кыр эшләрендә кулланылучы эш кораллары атамаларын әйтә белү. Жэйге эшләр турында сөйли белү. Жэй көне ничек ял итүең турында сөйли белү. Сабантуй бәйрәме турында кыскача сөйли белү.
----	---	----	---

6 нчы сыйныфта татар теленнән календарь-тематик план

№	Дәрес темасы	Көтелгән нәтижеләр	Лексика		Грамматика		Үткәру вакыты	
			Кабатлау	Яңа	Кабатлау	Яңа	План	Факт
1 нче чирек (18 сәг.)								
Белем бәйрәме (8 сәгать)								
1.	Белем бәйрәме	Лексиканы үзләштерү	Башлана, уку елы	Килешә, уңыш	Кемне? Кемгә? Сорау-на җавап		2.09	
2	Бәйрәм белән котлыйм!	Сорауларга җавап бирү	Уку-язу әсбаплары	Шакмаклы, буйлы	Нәрсә? Нәрсәне? Сорау-на җавап		5.09	
3	Исемнәрнең тартым б/н төрләнеше	Исемнәрне тартым белән төрләндерә белү	Уку-язу лексикасы			Тартым кушымча-ры	9.09	
4	Ш. Галиев “Онытылган”	Монологны сөйли белү		Өйдә калган, онытылган			12.09	
5	Теркәгечле жөмлөләр	Теркәгечләр белән жөмлө		Чөнки, ләкин, бар иде		Чөнки, ләкин теркәгечле	16.09	

		төзи белү				жөмлөләр		
6	Фигыльнең юклык формасы	Фигыльне юклык формада куллану	Укый, бара, яза	Кабатлый, тыңлый		-мый/-ми кушымча-ры	19.09	
7	Фигыльнең юклык формасы			Турында	-мый/-ми кушымча-ры		23.09	
8	“Белем бәйрәме” бүлеген кабатлау	Лексиканы кабатлау					26.09	
Ашханәдә (10 сәгатъ).								
9	Без ашханәдә ашыйбыз	Лексиканы үзләштерү	Пешерә	Ашханә, солы, карабоай, дөге боткасы	Исемнәрнең И.к., ю.к., у-в.к. төрләнүе		3.10	
10	Без татар халык ашларын яратабыз	Яраткан татар халык ашлары турында сөйли белү	Ашханә, солы, дөге боткасы	Бөлеш, өчпочмак, кыстыбый			7.10	
11	Исем сүз төркеме		Алма пирогы, кесәл	Кашык, чәй	Исем сүз төркеме		10.10	
12	Б. Рәхмәтнең “Аш вакыты” эсәрендәге лексик-гр.мат.	Лексиканы үзләштерү	Кашык, чәнечке, пычак	Аш урыны, чайкый, әдәпле	Кемне? Нәрсәне? Сорауларына җавап		14.10	
13.	Кая? Кайда? Кайдан? Сорауларына җавап формасы	Сорауларга җавап бирә белү	Икмәк, идән	Янында, артында, алдында	Ян – бәйлек сүзенә Ю.к., И.к., У.-в.к. төрләнеше	Кая? Кайда? Кайдан? сораулары	17.10	
14	Х. Гардановның “Икмәк” эсәре	Лексиканы үзләштерү	Төште, яңадан	Тук, ач, салкын	Һәм теркәгеч-ең, - да/-дә кисәкчә-ң куллан-шы		21.10	
15	С. Баруздин “Тәлинкәне кем	Лексиканы үзләштерү	Көндөзгә аш, итрән, көндөз	Ватылды, ватык, ялган			24.10	

	ваткан?”							
16	“Ашханәдә” темасын кабатлау.						28.10	
17	Контроль күчереп язү “Ял көнендә”	Белемнәрен тикшерү					28.10	
18	Хаталар өстендә эш	Хаталарны төзәтү					7.11	
2 нче чирек								
Көзге уңыш (3 сәгать)								
19	Уңыш бәйрәме	Лексиканы үзләштерү	Ак чәчәк, кыр чәчәкләре		Билгесез үткән заман		11.11	
2.0	“Базарда” хикәясе		Карбыз, бәрәңге, чөгәндәр	Шалкан, кишер, кавын			14.11	
21	“Көзге уңыш” бүлеген кабатлау						18.11	
Без эти-әниләргә булышабыз (6 сәгать).								
22	Боерык фигыль формасы	Сөйләмдә боерык фигыльне куллану	эти, әни, бабай, апа	Гаилә, апа	2зат берлек сандагы боерык фигыль формасы		21.11	
23	Г. Тукай “Безнең гаилә”	Лексиканы үзләштерү	Тычкан, йоклый	Бергә, явыз			25.11	
24.	Минем гаиләм	Лексиканы үзләштерү	Чигә, тегә, бәйли	Исем, аннан соң, һәркем, тегү	Хәзерге заман хикәя фигыль		28.11	
25	Өлкәннәргә булышам	Үз фикерен әйтә белү	Савыт-саба, эти-әни				2.12	
26	И. Әхтәм “Ана рәхмәте” хикәясе	Лексиканы үзләштерү	Улым, белдем, соң		Чөнки, ләкин теркәгечләр жөмлөләр		8.12	
27	“Без эти-әниләргә	Лексиканы					9.12	

	булышабыз” темасын кабатлау	кабатлау						
Туган якка кыш килде (5 сәгать).								
28	«Кыш килде» темасына караган лексика	Лексиканы үзлөштөрү	Кыш, кар, салкын	Кыр			15.12	
29	“Дуслар” хикәясе	Лексиканы үзлөштөрү	Егылды, якын	Чаңгы ярышы, сынды		<i>Аның чаңгысы – гр.төзелмәсе</i>	16.12	
30	Контроль күчереп язучу “Безнең якларда кышлаучы кошлар”						22.12	
31	Хаталар өстендә эш						23.12	
32	“Туган якка кыш килде” темасын кабатлау.	Лексиканы үзлөштөрү					12.01	
3 нче чирек								
Шәһәрдә һәм авылда (6 сәгать).								
33	Шәһәрдә темасына әңгәмә	Лексиканы үзлөштөрү	Шәһәр, авыл, урам	Кат, йорт, тора			13.01	
34	“Дима шәһәрдә яши” хикәясе	Лексиканы үзлөштөрү	Урам, йорт	Еш, ашамлыклар		<i>Шәһәр, шәһәрнең урамнары грам.төзелмәсе</i>	19	
35	Бәйлек сүзләр		Алдында, янында, артында	Эчендә, бер ягында, башында			20	
36	-Чы/-че сүз ясагыч кушымчалары	Яңа үзләр ясый белү	Укытучы, сатучы	Язучы, балыкчы, тимерче		<i>-Чы/-че сүз ясагыч кушымча-ры</i>	26	
37	“Шәһәрдә һәм авылда” темасын кабатлау	Лексиканы үзлөштөрү						
38	“Шәһәрдә һәм							

	авылда” темасын кабатлау							
Әдәпле булайк! (3 сәгать)								
39	В.Осеева” бер әби ич”	Лексиканы үзләштерү	Артта, үзенәң		Исемнең тартым белән төрләнеше			
40	“Телефон” тексты	Лексиканы үзләштерү	чакыра	шалтырый	Балалар бакчасы – грамматик төзелмәсе			
41	Ж.Дәрдемәнднең “Өч улы” хикәясе	Лексиканы үзләштерү		Ярты, орлык				
Татарстан Республикасы (3 сәгать)								
42	Татарстаным – минем Ватаным	Лексиканы үзләштерү	Киң, тирән, куе	Файдалы, арыш, бодай				
43	“Татарстан шәһәрләре”	Лексиканы үзләштерү	Казн, Әлмәт	Бөгелмә, ерак, якын	Исемнәрнең Ю.к., У.-в.к., Ч.к. белән төр .			
44	Б. Рәхмәт “Әби белән бабушка”	Лексиканы үзләштерү		Милләт, дәүләт теле				
Яз килә, яз көлә! (8 сәгать)								
45	Ел фасылы – яз	Яз вакытын тасвирлый белү	Кошлар, тамчы тама, эреде	Озая, кыскара	Чөнки теркәгече белән кушма жөмлә төзү, сыфатның чагыштыру дәрәжәсе			
46	8 март – әниләр бәйрәме.	Тәбрикләү сузен яза белү	Өй хөрмәтенә караган лексика					
47	“Эш үткәч үкенүдән файда юк” тексты	Диалогны сөйләп күрсәтү	Эш, файда, таш	Үкенү, томшык, яфрак корты				

48	Канатлы дусларыбыз	Кошлар турында сөйли белү	Үтердең, зарарлы бөжәк	Жим, жимлек				
49	“Яз килә, яз көлә! “ бүлеген кабатлау	Лексиканы үзләштерү	“Яз” темасына лексиканы кабатлау					
50	Контроль күчереп яз “Яз”	Белемнәрен тикшерү						
51	Хаталар өстендә эш		Хаталарны төзәтү					
52	Үткәннәрне кабатлау	Лексиканы үзләштерү	Өйрәнгәннәрн е кабатлау					
	4 нче чирек							
Кечкенә дусларыбыз (5 сәгать).								
53	Алмашлыкның килеш б/н төрләнүе	Килеш белән төрлөндерү	Колак,тамак, бармак	Саен, атна саен	Ул алм-ның килеш б/н төрләнүе			
54	М. Галләмова “Дуслар”	Лексиканы үзләштерү	Тимә, саклый, рәхимле	Терелә				
55	Ү. Саттаров “Уйныйсы килә” хикәясе	Лексиканы үзләштерү			Уйныйсы килә грам. төзелмәсе			
56	Эт һәм песиләрнең кешеләргә китергән файдасы							
57	“Кечкенә дусларыбыз” темасын кабатлау	Лексиканы кабатлау						
Күңелле жәй, ямьле жәй! (13 сәгать)								
58	Ямьле жәй житте	Лексиканы үзләштерү			Сыйфатларның чагыштыру			

					дәрәжәсе			
59	Жиләк-жимеш яратам				Сыйфатлар ның чаг-ру дәр.			
60	“Төсләр” әкиятендәге лекс.-гр.материал	Лексиканы үзләштерү	Тату,төс.кү бәләк.мак танмый		Жырлый башладылар төзелмәсе			
61	М.Гафуриның “Жәйге эш вакыты” текстындагы лексик материал			Чалгы,ты ма,сәнәк				
62	Жәйге эшләр турында әңгәмә	Диалогны сөйләп күрсәтү						
63	Р.Фәйзуллинның “Жиләк кайда күп?” шигырендәге лексик материал	Лексиканы үзләштерү						
64	“Жиләк кайда күп?”	Диалогны сөйләп күрсәтү						
65	Х.Халиковның “Витаминлы аш” текст-гы лексик мат.	Лексиканы үзләштерү	Жир жиләге,каен жиләге,кура жиләге	Ис,көтә,кайма к,кычыт кан				
66	Сабантуй текс-гы лексик мат.	Лексиканы үзләштерү		Жәйге каникул,салав ат күпере,яшенле яңгыр,бал корты				
67	Контроль күчәрәп яз “Туган ягым”	Белемнәрен тикшерү						

68	Хаталар өстендә эш	Хаталарны төзәтү						
69	4 нче чиректә үткәннәрне кабатлау	Лексиканы үзләштерү						
70	Ел буена үткәннәрне кабатлау	Лексиканы кабатлау						

6 нчы сыйныф өчен контроль күчереп язу өчен текстлар

1 енче чирек

Ял көнендә.

Бүген Вадим озак йоклады, чөнки бүген ял көне. Ул сәгать тугызда гына торды. Вадим урынын жыйды, гимнастика ясады, иртәнге ашны ашады.

Иртәнге аштан соң Вадим әтисе белән зоопарктка китте. Алар машина белән бардылар. Зоопаркта кеше күп иде. Вадим анда дуслары белән очрашты. Зоопарк балаларга бик ошады.

2 нче чирек.

Казан.

Казан – зур һәм матур шәһәр. Аның тарихы бик бай.

Казанда татар галимнәре Каюм Насыйри һәм Шиһабетдин Мәржани, атаклы математик Николай Иванович Лобачевский, әдипләр Габдулла Т укай, Һади Такташ, Лев Толстой, Галимҗан Ибраһимов, Максим Горький, герой-шагыйрь Муса җәлил, шулай ук атаклы жырчы Федор Шаляпин яшәгән.

Казаның үзәгендә – Кремль һәм Сөембикә манарасы. Аның биеклеге 70 метр. Сөембикә манарасы – татар халкының горурлыгы.

3 енче чирек.

Яз.

Ямьле, күңелле яз житте. Яз көне бөтен табигать уяна. Көннәр озын, төннәр кыска була.көндөз кояш балкый, ул жылыта. Кар эри урамда сулар агалар. Тамы тама: тып-тып-тып. Елгада боз китә.

Безгә жылы яктан кошлар кайталар. Әнә карга кааргалар. Алар оя ясадылар.

Әнә сыерчыклар. Уңган, тырыш балалар аларга оялар куйдылар. Сыерчыклар шатланалар.алар бик матур сайрыйлар.

4 енче чирек.

Туган ягым.

Мин Татарстанда яшим. Татарстан – минем туган ягым. Аның табигате бик матур. Анда куе ур маннар, киң кырлар, күлләр бар. Урманнарда пошлар, аюлар, хәйләкәр төлкеләр, усал бүреләр яшиләр.

Татарстанда зур, озын елгалар күп : Идел, Кама, Агыйдел. Кечкенә елгалар да аз түгел.

Татарстанда шәһәрләр чиста, матур. Алар: Казан, Яр Чаллы, Бөгелмә, Әлмәт, Алабуга, Түбән Кама.

Менә шундый минем туган жирем! Мин туган жиремне ярата

**6 нчы сыйныфта татар әдәбияты дәресләре укыту өчен календарь-тематик план
(татар теле атнага 2 сәгать, елга 68 сәгать, татар әдәбияты атнага 2 сәгать, елга 68 сәгать)**

№	Дәрес темасы	Предмет	Лексика		Грамматика	Көтелгән нәтижә	Үткәру вақыты	
			Кабатлау	Яңа			Планлаштыру	Үткәру
1 нче чирек								
Белем бәйрәме (9 сәгать)								
1	Мәктәптә белем бәйрәме	Тат. әдәбияты	Телим, котлыйм	Кәеф, белем көне		Бәйрәм турында хәбәр итә белү	4.09	
2.	Бәйрәм белән котлыйм!	Тат. әдәбияты	Шат, котлыйм, астында	Хата, өй эше		Бәйрәм белән котлый белү	7.09	
3.	Уку-язу әсбаплары	Татар әд.	Дәрес, уку-язу лексикасы		Сүзләрнең дөрес язылышы		11.09	
4.	Дежур укучы	Тат. әдәбияты	Килде, сөртте,акбур	Иртәрәк, шалтырады кыңгырау	Хәз.заман хик.фиг.формасы	Дежур укучы эшләрен тасвирлый белү	14.09	
5.	Дежур укучы	Татар әдәбияты	Иртәрәк, шалтырады кыңгырау				18.09	
6	М. Галләмова “Чын иптәш”	Татар әд.	Чын, иптәш	Ярдәм сорады, аңлата		Эшине башика берәү эшләве турында хәбәр	21.09	

						<i>итә белү</i>		
7	“Китапханәдә” тексты	Тат. әдәбияты	Китапханә, калын		Сүзләрнең дәрәс әйтелешә		25.09	
8	Р. Миңнуллин “Санарга өйрәнәбез”	Тат. әдәбияты	Сан, саны	Арыйбыз, ялгышып алабыз			28.09	
9	“Белем бәйрәме” бүлеген кабатлау	Тат.әдәбияты					2.10	
<i>Ашханәдә (7 сәгатъ)</i>								
10	“Ашханәдә” тексти	Тат. әдәбияты	Ашханә, ботка, пешекчә		Сүзләрне дәрәс әйтү		5.10	
11	Б. Рәхмәтнең “Аш вакыты” әсәре	Тат. әдәбияты	Тәлинкә, оста			Сүзләрне дәрәс әйтә белү	9.10	
12	Сәгатъ ничәдә? Сәгатъ ничә? Сорауларына җавап	Татар әд.				Вакытны әйтә белү	12.10	
13	Х. Гардановның “Икмәк” әсәре	Тат. әдәбияты	Кеше, куйды				16.10	
14	Х. Гардановның “Икмәк” әсәре	Тат. әдәбияты	Тук, ач, салкын				19.10	
15	С. Баруздин “Тәлинкәне кем ваткан?”	Татар әд.	Ватылды, ватык, ялган			Аш вакытларын әйтә белү	23.10	
16	С. Баруздин “Тәлинкәне кем ваткан?”	Тат. әдәбияты					26.10	
<i>Көзге уңыш (2 сәгатъ).</i>								
17.	“Базарда” хикәясә	Тат. Әдәбияты	Яшелчә, жиләк- жимеш лексикасы	Энем, туган көн		Базарга баруың турында әйтә белү	9.11	

18	“Базарда” хикәясе	әдәбият	Энем, туган көн	Ап-ак, сап сары, иң, зәп-зәңгәр		Нәрсә сатып алуың турында әйтә белү	13.11	
II нче чирек								
19	Р. Миңнуллин ижаты.	Татар әд.	Яши, жыр, яратлар	шагырь		Р.Миңнуллин турында сөйли белү	16.11	
20	Р. Миңнулин “”К”лар тулган бакчага”	Тат. әдәбияты	Карлыган, кәбестә, кыяр, кузгалак	Якын, кыстый			20.11	
21	“Көзге уңыш” бүлеген кабатлау	Татар әд.					23.11	
Без әти-әниләргә булышабыз (8 сәгать).								
22	Ял көне темасына әңгәмә	Тат. әдәбияты	Төзәтә,кер юа,тегә,бәй- ли,чигә			Эш коралларын сорап ала белү	27.11	
23	Г. Тукай – бөек шагырь	Татар әд.	Шагырь, яраталар	Тормыш юлы, бөек	Хәз.заман хикәя фиг.	Г.Тукай турында сөйли белү	30.11	
24	Без эш сөябез	Тат. әдәбияты	Исем, аннан соң, һәркем, тегү	Чүкеч, кайчы, кадак, пычкы		Өлкәннәргә ярдәм итү турында хәбәр итә белү	4.12	
25	И. Әхтәм “Ана рәхмәте” хикәясе	Тат. әдәбияты	Бит, үзем, үпте	Улым, белдем, соң			7.12	
26	И. Әхтәм “Ана рәхмәте” хикәясе	Тат. әдәбияты					11.12	
27	И. Туктарның “Авыраяк” әсәре	Тат. әдәбияты	Бүрек, бияләй, тимераяк	Уянды, боз каткан, эрегән		Гаиләнең ял көнөн ничек үткәрүе	7.12	

						турында әйтә белү		
28	И. Туктарның “Авыраяк” әсәре	Тат. әдәбияты					13.12	
29	Класстан тыш уку. “Шүрәле” әкиятә	Тат.әдәбият					14.12	
Туган якка кыш килде (3 сәгатъ).								
30	Кыш килде	әдәбият	Кыш, кар, салкын, һава	Ап-ак, йомшак	Исем жөмлэләр	Кыш билгеләрен әйтә белү	20.12	
31	Ә. Ерикәй “Беренче кар” шигыре	Тат. әдәбияты	Ап-ак, йомшак, кыр	Бөтен, киң, кыр		Кышны тасвирлау	21.12	
32	Без урамда уйныйбыз	Татар әд.	Жылы, салкын	Аяз, һава торышы		Эш-хәрәкәтләрне тасвирлый белү	27.12	
III нче чирек								
Шәһәрдә һәм авылда (4 сәгатъ).								
33	Без шәһәрдә яшибез	Тат. әдәбияты	Кат, йорт, тора			ТР шәһәрләрен атый белү	10	
34	“Дима шәһәрдә яши” хикәясә	Тат. әдәбияты	Еш, ашамлыктар			Үзең яшәгән жирне тасвирлый белү		
35	“Безнең авыл” хикәясә	Тат. әдәбияты	Бакча, авыл	Мәйданчык				
36	Х. Гарданов “Безнең урам”	Тат. әдәбияты	Урам, тимерче, тегүче	Тирә-якта, күршеләр, уңган	Ясагыч куш.-чы, -че	Профессия атамаларын тасвирлый белү	18.01	
Әдәплә булайык! (7 сәгатъ)								
37	“Трамвайда” хикәясә	Татар	Буш, карт ягы			Яхшы эшләр	24.01	

		әдәбияты				турында сөйли белү		
38	“Трамвайда”	Татар әдәбияты			Ярый, ярамый сүзләре		25.01	
39	В.Осеева “Бер әби ич”	Татар әдәбияты		Тайгак				
40	В.Осеева” Бер әби ич”	Татар әдәбияты				Үз фикереңне әйтә белү		
41	“Телефон” тексты	Татар әдәбияты	Тыңлый, сөйләшә	шалтырата				
42	Ж.Дәрдемәнднең “Өч улы” хикәясе	Татар әдәбияты	Алма, ярты	чәчте				
43	“Әдәпле булайк!” темасын кабатлау	Татар әдәбияты						
Татарстан Республикасы (4 сәгать).								
44	“Татарстан” тексты	Тат. әдәбияты	Ватан, туган ил, казылма	Борчак, күл, болын		ТР турында сөйли белү		
45	Б. Рәхмәт “Әби белән бабушка”	Тат. әдәбияты	әби, оста	Оек, дәшми		Милләт исемнәрен әйтә белү		
46	“Татарстанның символикасы	Татар әд.				ТР символикасы турында сөйли белү		
47	“Татарстан республикасы” темасын кабатлау	Тат. әдәбияты						
Яз килә, яз көлә! (5 сәгать)								
48	Г.Тукайның “Бу кайсы вакыт?” шигыре	Тат.әдәбият	Кар.йөгерде	боз		Ел фасылына карата үз мөнәсәбәтеңне белдерү		

49	8 март – эниләр бәйрәме	Тат.әдәбияты	Озын гомер, бәнет, сәламәтлек			Бәйрәм турында хәбәр итә белү		
50	Эш үткәч үкенүдән файда юк” тексты	Тат.әдәбияты	Үкенү, томшык, яфрак корты	Үтердең, зарарлы бөҗәк				
51	Кошлар турында шигырьләр	Тат.әдәбияты				Кошларның файдасы турында сөйли белү		
52	Яз турында шигырьләр	Татар әдәбияты						
	IV нче чирек							
Кечкенә дусларыбыз (4 сәгатъ).								
53	М. Галләмова “Дуслар”	Тат. әдәбияты	Эт, авырта, әдәплә	Тимә, саклый, рәхимлә		Хайван кушаматларын атый белү		
54	Ү. Саттаров “Уйныйсы килә” хикәясә	Тат. әдәбияты	Кебек, аю кебек	Бау, тешләр иде,көлеп жибәрде		Яраткан хайван турында сөйли белү		
55	Минем кечкенә песием	Тат. әдәбияты	Ярата, песи, кара төс	Хәйләкәр, күзләре				
56	М. Жәлил “Маэмай” шигыре	Тат. әдәбияты		Маэмай		Хайваннарның файдасы турында сөйли белү		
Күңелле жәй, ямьле жәй! (12 сәгатъ)								
57	Тиздән каникул	әдәбият	Укулар,тә мамлана					
58	“Төсләр” әкиятә	әдәбият						

59	“Төслэр” экиате буенча д/м сөйләмгә чыгу	әдәбият				Предметны чагыштыра белү		
60	М.Гафуриненң “Жәйге эш вакыты” шигыре	әдәбият	Чалгы,тыр- ма,сәнәк					
61	Р.Фәйзуллинның “Жиләк кайда күп” шигыре	әдәбият		Жир жиләге,каен жиләге,кура жиләге				
62	Х.Халиковның “Витаминлы аш” тексты	әдәбият	Ис,көтә,кайма к,кычыт кан					
63	Х.Халиковның “Витаминлы аш” тексты(д/м сөйләм)	әдәбият						
64	“Сабантуй” тексти	әдәбият	Картлар, яшьләр, катнаша бәйрәмчә, киенә,чүл мәк ватыш,ат чабышы , көрәш					
65	“Сабантуй” тексты(д/м сөйләм)	әдәбият	Картлар, яшьләр, катнаша бәйрәмчә, киенә,чүл мәк ватыш,ат чабышы, көрәш			Бәйрәм турында сөйли белү		
66	“Күңелле жәй, ямьле жәй” темасы буенча кабатлау.	әдәбият				Жәйге эшләр турында сөйли белү		

67-68	Кроссвордлар, ребуслар чишү”Жэй житге”	әдәбият						
69-70	Үткәннәрне кабатлау	Әдәбият						